

VČELKA

časopis pre školskú mládež.

Ročník III.

Turč. Sv. Martin, 15. mája 1881.

Číslo 5.

Škriepnik.

Veselohra, v jednom dejstve. Podľa J. Kormayera spracoval Dr. L. Br. Zoch.

OSOBY:

Janko Stránsky, žiak (10—12-ročný).

Stanislava, jeho sestra (12—14-ročná).

Branko, jeho bratranec (10—12-ročný).

Zlatica, tohoto sestra (12—14-ročná).

Draho, jích brat (7—8-ročný).

Miloslav Borovský, medik (18—20-ročný), strýčny Stránskeho.

(Dej sa koná v dome pána Stránskeho.)

Výstup 1.

(Priestranná pekne sriadená izba, v prostriedku veľké, na pravo i ľavo malé dvere.)

Stanislava i **Zlatica** (sediace viju vence). **Branko** (stoja na rebríčku a vešia nad dvere veľký veniec). **Draho** (drží mlatok, klince, špagát a podáva to Brankovi. Po stenách visí viac vencov.

Branko (zavesiac veniec). Tak! Teraz ešte na tamtú stenu potrebujem jeden veniec. Ponáhľajte sa, lebo nemáme už mnoho času!

Draho (vážne). Áno! Nemáme mnoho času.

Zlatica. Len pozri na neho, ešte sa ti aj tento pidimužík ohláša.

Stanislava. To ti je už taký zvyk pri chlapcoch. Oni si vždy myslia, že sú viac nežli my dievčatá; ešte v košielke behá, a už by ti rozkazoval, ako dáky mladý pán.

Zlatica. Verný pekný mladý pán! Keď si rozdrapí nohavice, tak pekne prosíac chodí za mnou, aby som mu jích zasíla, len aby sa to ne-
dozvedela mamka. Poznám ja takých mladých pánov! Ha, ha, ha!

Branko. Brr! Ide ti to ako po masle. Lež dost, bez okolkov, ponáhľajte sa. (Obzerá vence.) No jako sa vám páči moje okrášlenie?

Stanislava. Ó ty si veľký umelec! Iste nemožno tvrdiť, že bys nemal vkusu.

Zlat. Prosím ťa drahá Stanislavo, nechváli ho tak veľmi, i bez toho je dosť pyšný ani mladý páv. Tak hovorí, ako keby všetko toto bol on sám urobil a my nič.

Branko. To nehovorím. Všetci sme svedomite pracovali, aby sme čím slavnostnejšie privítali nášho priateľa. Ani Draho nestál darmo.

Draho. To je svätá pravda. Pozrite ako sa znojím. (Utiera si čelo.)

Stan. Ale teraz nám treba ešte nápis do venca.

Zlat. To nám dá najviac práce! Čo napíšeme?

Branko. Ja myslím cele jednoducho: „Vítaj!“

Zlat. Mné zdá sa to byť primálo.

Stan. Krajšie by bolo, keby sme mali dáky verš.

Branko. Pravda, keby to verše len tak bolo vysýpať z rukáva! Myslíš, že básnici tak rastú ako huby po dáždi?

Draho (vážne). Alebo ako uhorky a tekvice!

Stan. Draho myslí len na jedenie, ale to by predsa bol posmech, keď by sme nevedeli vynajst dáky pekný vhodný veršik.

Draho. Ja už mám jeden!

Zlat. Branko. Stan. Ale ty?!

Draho (postaví sa bokom pred nich, vážne do pozitúry). Áno ja! Čujte: „Jeden pyšný mladý pánik, dostal pekný dolománik, a vyšiel na ulicu, lebo ten obyčaj mával, že rád chlapcov pošibkával, kvákal...“

Všetci (smejú sa).

Stan. Ha, ha, ha! To by bol ozaj vhodný veršik pre nášho 18–20 ročného strýčeneho. Už radšej ostanme pri Brankovom „Vítaj!“

Branko. Dobré! Ja teda idem to hneď napísať. (Sadne k stolu a píše.)

Draho (prizerá sa mu). Áno, hneď to urobíme!

Zlat. Veru ty mnoho pomôžeš! Ale povedz mi drahá Stanislavo, či poznáme Miloslava? Od tých čias, čo odišiel do mesta, je už päť rokov; on sa iste značne premenil, ja neviem či by som ho poznala.

Draho. O ja ho poznám. Či nevieš, že apka rozprával, že bol taký ako Branko. Veď som adaj už i ja dosť veľký.

Stan. Hej, a keď Miloslav odchodil, bol si v kolíske.

Zlat. Už akokoľvek, ale ja radujem sa veľmi jeho príchodu.

Stan. Aj ja. Lebo sa dobre pamätám, keď po smrti jeho apušku k nám ho doviedli a apuško nám ho predstavil čo nášho bráčeka. Ustavične plakal. Viem dobre, že začal sa najprú so mnou hrať, a že vyjasnily sa mu oči, keď som ja, vtedy taká malá ako teraz Draho, na neho sa usmievala.

Draho. Ja som nebol nikdy malý.

Zlat. Aj ja sa pamätám ako sme sa vždy spolu hrávali. Ale že on bol veľký, ja som ho nikdy dobre neobzrela tak ku pr. ako teba alebo Drahu. Vás by som aj po dvadsiatych rokoch poznala.

Draho. Mňa nie, lebo mi potom narastú fúzy aj brada.

Stan. Čím viac myslím ako vyzeral Miloslav, tým menej viem si ho predstaviť.

Zlat. Ja by som ho mohla len po jeho plavých vlasoch poznať. Lež veniec je hotový (vstanú a zavesia veniec na stenu) Teraz mali by sme sa pripraviť, ako ho privítame. Miloslav je od piatich rokov vo veľkom meste, a my tu na dedine ani nevieme, ako to treba po veľkomestsky privítať.

Stan. Čím srdečnejšie, tým lepšie. Či nie sme mu najbližšia rodina?

Zlat. Ach, musí to byť len radosť, vo veľkom meste žiť. Tam sú veľké slavnosti, veľké kostoly, domy, ba čo viac i divadlá. Ja by som rada išla raz do divadla, tam to musí byť krásne. Miloslav nám musí o tom rozprávať.

Stan. Zajiste, ja ho budem počúvať. — Bude-li skoro nápis?

Branko. Už som hotový. (Stane a ukáže dosť veľkými písmenami napísané: „Vítaj!“)

Stan. Ozaj pekne, zreteľne i čisto vyvedené; majster si!

Zlat. Teda hore s ním, aby nebolo pozde.

Branko (pribíja nápis, Draho podáva klince). Či je dobre takto?

Stan. Na pravej strane trochu podvihni — tak — teraz je dobre, tak je to zreteľne vyvedené, žeby to i slepý čítať mohol!

Draho. Hej, keby videl! (Branko schodí doľu, Stanislava odkladá schody.)

Branko. Ozaj pekne to stojí. Zelený veniec bude Miloslava upomínať na lúky a hory naše, ktoré vo veľkom meste nevidel za 5 rokov a ktoré tak ľúbil, a nápis „Vítaj!“ tlumačiť mu bude naše vrele city, ktorými ho očakávame.

Draho. Pekne hovoríš, ale ja to nechápem.

Stan. A teraz očistíme izbu. (Upratujú pozostatky z kvetov atď.)

Výstup 2. Janko. Predošli.

Janko. Čo vy to tu robíte? Vid', vid', a mňa sa ani neopýtajú o radu.

Zlat. Ach aký múdry pán? Či adaj neráčite vedieť, že dnes podvečer dorazí náš strýčny Miloslav?

Janko. Dnes nedôjde!

Stan. Ale apuško povedal, že istotne dnes večer už či prv či pozdejšie dôjde, my ho tu budeme čakať, aby sme ho mohli v neprítomnosti apuškovkej čím najsrdečnejšie privítať, lebo apuško dôjde len v noci domov.

Janko. Ale ja vám vravím, že dnes nepríde. Apuško by ho iste sám čakal.

Stan. Lež keď apuškovi to úradné záležitosti nedovoľujú.

Janko. To sú všetko pletky! Keď ja raz poviem, že nepríde muž nepríde, všetko ďalšie hútanie je zbytočné. Už tolko ráz som vám dokázal, že čo ja poviem, že je to vždy svätá pravda.

Draho. Ako v koši voda.

Zlat. Ó nie! O tvojej pravdomluvnosti, Janko, nikto nepochybuje. Tvoje náhlady sú tak pravdivé, ako náhlady toho mladého kohúta, ktorý držal líšku za svoju najlepšiu priateľku. Veď znáte tú rozprávku.

Stan. Branko. Draho. Nie, nie, rozprávaj!

Janko. To bude zase niečo múdreho.

Zlat. Hneď to počuješ, pane kritikus; a nezaškodí ti to, keď zapamätáš si tú rozprávku.

Janko. Úvod je dosť omrzlý; ak to tak ďalej pôjde, zabavíš nás veru veľmi pekne.

Stan. Veď už raz čuś a počúvaj.

Draho. Rozprávku, rozprávku, ja chcem čuť.

Janko. Ja nie.

Branko. Nedaj sa myliť, sestra!

Zlat. Dobre; teda počínam, počúvajte! — Bol raz jeden mladý kohút a ten bol, ako to i pri mnohých mladých pánoch vídame, veľmi pyšný a škriepny.

Janko. Ja poznám i niektoré slečinky, ktoré tie isté vlastnosti majú.

Zlat. Toho mladého kohútika napomínali častejšie starí kohúti, aby nešiel blízko k líške, aby vystrichal sa pred ňou, lebo žeby ho ľahko mohla sožrať.

Draho. Aha! To je tá istá líška, čo aj toho havrana oklamala.

Stan. Áno, tá istá.

Branko. Či ozaj ten kohútik poslúchnul starých kohútov?

Stan. Horkyže. Práve naopak to vykonal. Raz prišla líška pod plot, na ktorom mladý kohútik sedel, i počala ho vychvalovať, že aký je pekný, práve vraj ako páv, i lichotila mu, že aké má pekné peria, že má hlas slávičí, a že ako by mu to pekne pristalo, keby tak ako páv po dvore chodil a chvost hore držiac roztvoril, žeby ho obdivovať všetky sliepky musely.

Draho. Práve tak ako ten havran.

Stan. Kohútik, ktorému pekné slová lichotily, skutočne nveril slovám presibalej líšky, a keď mu sľubovala večné priateľstvo, smial sa sám v sebe nad plašivosťou ostatných kohútov, ktorí ako líšku videli, hneď zutekali. I zišiel dolu.

Draho. Ó, ten hlupák!